

GU BHPF' KAM UA'NA'N GU

PEEGRO

Na mui' ba ja ñio'kdha' gu Peegro guch Xoi'kam jiigi'ñdham

1 ¹ Aañ Peegro nañ jir nobii'ñ guch Xoi'kam, ya' dir mu tu jam ua'ñxi'ñ iñ aapi'm jiñ jaaduñ jich Xoi'kam bhaan na pim mummu ja'p oi'dha' mui' kap na pai' jai' dippir bhaan bipio', pui' na jax aapi'm jiñ jaaduñ na pim mummu ja'k oi'dha' na pai' Ponto dibiir bhaan bipio', gio aapi'm na pim mummu ja'k jup oi'dha' na pai' Galaasia dibiir bhaan jup bipio', gio ba' moo aapi'm ip na pim mummu ja'k oi'dha' na pai' Kapadoosia dibiir bhaan bipio', gio ba' aapi'm na pim mummu ja'k oi'dha' na pai' Aasia dibiir bhaan jup bipio', gio aapi'm na pim mummu ja'k jup oidha' na pai' Bitiinia dibiir bhaan bipio'. ² Nat gu' bijik dir pu chu'm ki'n jam a'm ti tii gu Dios na pim pu'ni ti jii'ñdha' buiñor gu Maraa'n jich Xoi'kam, gio ba' nat biix ji'ma'n jam tajaan gux Dhuudu' kam jix Uañ li'mdaga'n na pim ba' kaichgit mi' pui' xi bhiichgida' na jax ja'k jam jurtudidha', gam na jam mattu'nka' nat guch Xoi'kam tu jam uañ gu jam ua'tulhdhara' jano' nat pai' dhuuk jaax gu i'ra'n bhai' bhaan gu kuruus na mit sissapa, na pim ba' mi' dhir cham tu' ka ua'tulhdhix ka'. Ja'pni, moo git ba' gu Dios pix jam a'm ti niidhidha' na pim ba' gammiji cham tu' bhaan jax jim aagit jix jijikgim jup tui'ka'ñ jaaduñ.

**Nach jax ja'k dui mai'chia' gux kii'p jum duukam
na cham jax jum bua**

³ Ja'p moor ge'kam ji gu Dios jich Gi'kora' gui' nat bha joot gu Jesus jich Xoi'kam ya' dhi oi'ñga'n, tu daanda' ich buiñor jiñ jaaduñ na gu'r jix bhai'kam. Tii' nat jix bhai' duu nat xich joi'ndak tuch uañ guch ua'tulhdhara' nach jix u'ua'tulhdhix kat, nat tuch ñamkix guch Xoi'kam jano' nat muukik duadik giop bam mu dir koi'ñga'n tir na mit pai' tii yaas. Ba' xib ja'p ji buus na chich giop ba maaxir nach ji'k ba ti jiigi'ñ buiñor, xib ba' gu' dai ji nach jix bhai'ch chaatit pix am ti niirda' nach a'm tu bi'ya' gui' nat tuch iimchuda gu Dios, ⁴ nap kai'ch na saak jich makia' gatuuk gu ge'ger jup tum duu'nkam no' chich bhammi ba ai na pai'p tu'ii', gui' na cham ji'xdha' jax jum duña' ni gu cham pai' dhuuk kilhi'i'ñchai nai' ji dhibaa'. Ka git na gu' pui' ji chu buusnia' nañ jax jam titda, ⁵ na pim gu' biix jam jujur ki'n bax biiñak buiñor gu Dios, ge'kam ki'n jam a'm ba ti niidhim ba' gu xib. Ba' jano' na pai' dhuuk tum kuugalhdha' ya' dhi oi'ñga'n, dai na ba jam baidhika'x dhaam na pim pai' gammijix jijikgim bap tui'ka', cham tu' mu ja'k na pai'r tu tulhiinara'.

⁶ Ba' aapi'm dhi' ki'n jix bhai' pix bam taat ka'n jaaduñ na pim ba tu iimchudhix, cha'pim kuu' jimmida' sia ku ji'x cham bhai' tu jam jim tu' bhaan. Mui' pim xix biiñak ka' buiñor guch Gi'kora' na gu' gatuuk joidham jix bhai' tu jam jimia'. ⁷ Na gu' dhi' cham pik jir tu' sia ku pim jum tulhiiñ tu' na pix bhaan, na gu' bhaan pix jix maati' ka' no' pim moo tu' silhkam biix jam jujur ki'n jix biiñak buiñor guch Gi'kora'. Ja'pni na jax ba' jia gux uam totbikdam nax dha'ram namiik, nam gu' xi mimii'ndha' tai chir nam mi' pix mamtida' no' moor di' gux kii', piam ku gu' gui' na cham pik tu' bhai'. Aapi'm ba' pu'ni ip jiñ jaaduñ, mi' pix bhaan jix maati' ka' no' pim moo silhkam jix biiñak buiñor guch Gi'kora' no' pim pu'ni tu' bhaan jum tulhiiñ. Ba' no' pim pur maa'n na pim jax jix biiñak, ja'p ji buusnia' buiñor gu Dios na pim aapi'm jir di' gui' nax dha'ram namiik. Jix io'm tu' ka'm jam ilhii'ñ gu Dios, cham tu' pui' na jax gux uam totbikdam, na gu' dhi' pui' pix jup jum xichui'dha' saalhiom. Ba' jano' na pai' dhuuk ya' ba aaya' guch Xoi'kam, joidham pix jix bhai' jam tiidai jam baidhika' buiñor, na gu'x mat ka' na pim aapi'm gammijix biiñak kat buiñor sia ku pimit jum tulhii.

⁸ Na pim gu' aapi'm buiñor ti ji'ndhat tu' ka'm niidhat guch Xoi'kam mi' pui' ba jiim na jax jix aa', sia ku pimit cham tu' maaxik tiigik na ya' xi oilhimik. Jix maat iñ na pim biix jam jujur ki'n jix biiñak buiñor, sia ku pim jix maat na cham tu' ya' kap tu'ii' dhi oi'nga'n bhaan, gam na pim ge'kam ki'n jix bhai'm taatit buiñor jix jijikgim jup tu'ii' na pu cham bhaai' na pim jax xim buada' ni na pim jax xi chitdada', ⁹ na pim pui' xim aa' nat ge'kam ki'n jix bhai' ba duu nat tu jam uañ gu jam ua'tulhdhara' na pim ba' mi' dhir cham tu' kam tulhiiña', dai na ba jam baidhika'x dhaam nat pai' tu jam iimchuda. Pui' ku pim chi ba' cham jax jum aagit mui' xix biiñak buiñor biix jam jujur ki'n sia ku pim jum tulhiiñ tu' bhaan.

¹⁰ Na gu' gui' nam bijik ya ja'p bhaankamu'n tu a'gimik gu Dios, pui' tu a'gimik am gio na mit pui' tu ua'nak na sap pu'ni jax chu'm tanoolh jix joi'ndat jam tiigii gu Dios tu jam uañdha' gu jam ua'tulhdhara' na pim ba' cham jum tulhiiña' gatuuk. ¹¹ Diilh guch Xoi'kam pui' ja'k ja jurtu'nka' gui' ji' nam bhaankamu'n tu a'gada' gu nio'ki'ñ jano', na ji'k jax tu duña' no't pu'ni ya' ba ai dhi oi'nga'n bhaan, gam na jax ja'k jum tulhiiña' ja a'mkam na ba' mi' dhir jix io'm ge'kam ki'n ba daasa' guch Gi'kora'. Tii ba' xim ga'ngada' am ja jujur am bhaan nam jix maachik ka' na jaroi' ba' pui'r jich Xoi'kam ka', na pai' dhir buusnii ba' pui' ba ja palhbuidha' gu ja'tkam, gam na pai' dhuuk ba' pui' tum duña' gu pui' na jax ja jurtu'nka' gux Dhuudu' kam jix Uañ Ii'mda'. ¹² Ba' diilh gu Dios ba ja mattuda gui' ji' nam bhaankamu'n tu a'gada' na cham tu' jano' pui' tu kuugalhdha' na pui' tu ja uañdha' gu ja ua'tulhdhara' gu ja'tkam nam pai' dhuuk mi' kapup oipoda' gui'. Ja'pji sap jix io'm gatuuk ji na ba' pui' ba tu kuugalhdha', xib bak ba' nach pai' dhuuk pu'ni ya' ba oipoda'

aach. Jaiñ, pui' dho ba tum kuugalh ba' xib na mit ji'k jax tu ua'nak gui' ji' nam bijik ya ja'p bhaankamu'n tu a'gimik guch Gi'kora'. Ya' dho eek guch Xoi'kam pui' xi chu duuk nat tu' ki'n bha jii. Xib ba' dhix bhai'm kai'chdham ñi'ook nai'p ba tum a'gichu' na bhaan tu a'ga guch Xoi'kam, nat ji'k ja a'm tajaan gu Dios gux Dhuudu' kam jix Uañ Ii'mdaga'n gui' na ja a'm tajaanixchu'ndat gui' nam bijik ya ja'p bhaankamu'n tu a'gimik, na ba' ja mattudidha' nam jax ja'k tu a'gada', piam nam ki'n machia' gu tu' no'm jix maachik sia moo jax jix xijai, nam sia gu noonbi'ñ gu Dios cham ji'xdha' machia' siam tiix maachik.

**Gu Peegro nap kai'chdha' nach sap jix chu
uañ kir bap tui'ka' na jax gu Dios**

¹³ Ba' aañ jam guguxi'ñ jiñ jaaduñ na pim siamri mi' pui' xi jiimit na jax jix aa' guch Gi'kora' pix am ti niirda' jano' na pai' dhuuk ya' aaya' guch Xoi'kam na ba' mi' dhir ba jam makia' gu ge'ger jup tum duu'nkam nat jam iimchuda gu Dios na jam makia'. ¹⁴ Cha'pim mu ja'k bhaan ka titii'ñchoka' gu tu' ya' kam dhi oi'nga'n na pim jax tu buimik jano' na pim chakui ti jii'ndhat buiñor guch Xoi'kam, na pim gu' aapi'm xib bar maamra'n gu Dios. ¹⁵ Gu' ja'pji dai ji na pim pix bhaan ji baapmigia' na pim mi' pui' xi jiimda' na jax ja'k moox aa' guch Gi'kora' na pim ba' pu'ni duujix chu uañ kir bap tui'ka' ja'p na jax gui' nat jaroi' xi jam joi'ndak jam a'm ti tii na joidham jix uañ. ¹⁶ Na pim gu' bax maat na jax jum kai'ch gu ñio'ki'ñ mi' pai' u'uan ta'm na tu ua'ñix nap jum kai'ch bo: "Joidham japim jix chu uañ kir jup tui'ka' ja'p na jax aañ nañ joidham jix uañ."

¹⁷ Gu' ba' gu xib jum aa' na pim siamri soi'm ilhdhat mi' pui' xi jiimda' na jax ja'k jix kii' ka'm nii'ñ gu Dios, gui' na pim pui' ba iim xib nar jam Gi'kora', na pim ya' kapup dudua dhi oi'nga'n dhi jam tutku' bhaan, na ba' jam baidhika' jix dhaam ja'k. Na gu' gui' cham ji'xdha' jaroi' joi'nda' no'x maat nat cham mi' pui' jii na jax jix aa' jano' na pai' dhuuk jum aaya' na ja aagi'ndha' biix gu ja'tkam nam tu' jax buimii nam duduakat. Biix ji na mi' pui' xi ja tiida' nam silhkam kuiñcha bia' na mit cham mi' pui' jii nat jax tu daasak, cham tu' na gu' ji'k ba'p jix ja joi'gi'nda' sia ku mit cham tu' ka'm tii. ¹⁸ Ba' aapi'm jiñ jaaduñ cham pu chu't, tu' ka'm japim xi ñiidhat gu Dios, nat gu'x bhai' ba duu nat tuch uañ guch ua'tulhdhara' nach buam pix tu jimdat nam jax tu jimdat guch bopxi kat gam jich kukuulsi kat, nat bha joot guch Xoi'kam na ya' tuch ñamkixdha' ki'n gui' nax io'm jix dha'ram namiik, cham tu' ki'n gu tu' ya' kam dhi oi'nga'n na sap pik ba' pui' tiix dha'ram jup namiik, pui' na jax gux uam totbikdam gio gux chua totbikdam na nai' pix jim xichui'dha' mikkat. ¹⁹ Gu' ja'pji gu i'ra'n guch Xoi'kam nat jaax bhaan gu kuruus nax io'm jix dha'ram namiik nat ki'n tuch ñamkix nach jix u'ua'tulhdhix kat, na mit mua sissapak kuruus ta'm na ba' mi' dhir pu'ni

duuji tuch uañdhix ka' guch ua'tulhdhara'. Ja'p jum duu na jax maa'n gux kii'x dhuakam gu kasnir nam ba makgirta' bhaan gu sasoi' mimii'ñkar. ²⁰ Gu Dios bijik dir na chakui ya'r oi'nga'n ka' pu pu chu'm ki'n dai jia guch Xoi'kam na sap ba' pu'ni bha jimi ya'ch a'mkam jum tulhiiña' na tuch ñamkixdha' nach jix u'ua'tulhdhix, nach ba' mi' dhir cham mai' ka suulhgia'. Dho jaiñ, pui' tum duu dho, ya' dho xi ~~ee~~k pui' xi chu kuugalhdhak. Ja'p moo joidham iam, tii' na gu' jano' pik nach pai' dhuuk ya' ba oipo aach, jix bhai' tuch jii dho gu', nat gu' ba tuch uañ gu Dios guch ua'tulhdhara'. ²¹ Jix bhai' duu dho guch Xoi'kam nat tuch ñamkix, nach gu' mi' dhir ba' pu'ni duuji dai gu Dios pix buiñor bax biiñak ka', gui' nat jaroi' dua'ndhak giop bamii' guch Xoi'kam mu dir koi'nga'n tir na mit pai' tii yaas gu ja'tkam xi mu'aak nat ba' mi' dhir jix io'm ge'kam ki'n ba dai bhammix dhaam. Ba' xib dai gui' pim pix buiñor jix biiñak kat ti niirda' na pui' tu kuugalhdha' nat jax tuch dhaaxdhak.

²² Na pim gu' aapi'm jix chu uañ kir ba'p tu'ii' ba' xib, na pim gu' keeket gux bhai'm kai'chdham ñio'ki'ñ gu Dios mi' pui' ba bhiichu' na jax jix aa' ti jii'ndhat buiñor guch Xoi'kam, nat gu' ba tu jam uañ gu jam ua'tulhdhara', gio na pimit ba maat na pim jax ja'k dui jix bhai' kai'chit xim jajoi'gi'ndat tu oi'ñka' biix ji'ma'n gammiji . Ba' dhi' pu'ni ja'k japim duiñchu'nda' gammiji nabap tanoolh, cha'pim tu' bhaan jum kokdada', gu' ja'pji na pim joidham jix bhai' kai'chit jix bhai' xim ti titdat xim ja joi'gi'nda' ji biix ji'ma'n biix jam jujur ki'n gio na pim ji'x jup jum taat.

²³ Na gu' aapi'm na pim mi' pui' ba jiim na jax jum kai'ch gux bhai'm kai'chdham ñio'ki'ñ gu Dios, ja'p ji buus na pimit giop ba maaxir gu jam i'ii'mda' bhaan, cham tu' gu ya' maaxik na jax na pimit pai' dhuuk maaxir dhi tuuku' bhaan. Gu ja'pji na pim mi' pui' ba jiim ji na jax jix aa' guch Gi'kora' na jax bam kai'ch gux bhai'm kai'chdham ñio'ki'ñ, nat gu' ba pataasa gu jam i'ii'mda', cham tu' pui' ja'k ka tu jim japim na pim jax chu jimdat. Ba' dhix bhai'm kai'chdham ñio'ki'ñ gu Dios na pim kaichgit mi' pui' ba jiim, cham pai' dhuuk jum pataasa' ni ku cham pai' dhuuk jugia', gammiji ya' pui' pu tu daaxix ka' na jax ba tu ua'ñix. ²⁴ Pui' na jax ba tu ua'ñix maa'n kap gu ñio'ki'ñ gu Dios nap jum kai'ch:

Biix na ji'k gu ja'tkam ja'pni pix ji buan am na jax gu sai' na mu ja'p tuut.

Ba' nam pai' dhuuk bar ge'gerkam ka',
ja'p pix jup ji buanda' am na jax gu yooxga'n.
Ba' na pai' dhuuk bhaatai nai' ji gaki'a' gu sai',
biix gu yooxga'n pix cham pai' matgilhia',
na gu' ba gaki'a' gu toona'n.

²⁵ Pu'ni ip gu ja'tkam ya' dhi oi'nga'n,
alhio pix nam ya' oipoda',
gu' matgam gu ñio'ki'ñ gu Dios cham pai' dhuuk jugia' ji,

gammiji ya' pui' pu tu daaxix ka' nat jax ba tu dai na tu aagix ka',
ni ku cham pai' dhuuk jum pataasa'.

Ba' dhix bhai'm kai'chdham ñi'ook na bhaan tu a'ga guch Xoi'kam na jax
jir tu'm kam na xib mui' kap tum a'gichu', jir di' pix gu ñio'ki'ñ gu Dios
na gammiji pui' pup tu aagix ka'.

2 ¹ Ba' aapi'm jiñ jaaduñ, mi' pim pui' xi jiimit na jax jix aa' guch
Gi'kora', cham tu' na pim pui' pix xim tiitgat na pim jir jich
Xoi'kam jiigi'ndham pu cham tu' ka'm nii'ndha' na jax jix aa', sia ku pim
gu' pui' tii xi chu bua nam jax ja'k bhaan pui' jam ilhii'ndha' gu ja'tkam
na pim jir jich Xoi'kam jiigi'ndham. Gu' ja'pji na pim silhkam tu' ka'm
nii'ndha' ji. Cha'pim biix aixim jix buam jum duukam kap tu buada', ni
ku pim cham jum i'iatgi'ndhat, silhkam japim tu a'gada'. Ni ku pim
cham tu' ka' jiigak ka' maa'n no' tu' bia', gam na pim cham nai' ka tu
a'gada'. ² Gu' ja'pji dai ji na pim joidham bax maachik ka' na jax pik ja'k
jix aa' gu Dios na pim tui'ngida', na pim ki'n joidham jix kokba'n ka' gu
jam i'ii'mda' bhaan, ja'p na jax gu a'aalh gui' nam kia'pix maaxilhia'
nam gu' joidham gammiji pix kax xi'iik ka'. Pu'ñi ip aapi'm jiñ jaaduñ,
mui' pim xi gaa'ñchu'nda' na jax pik ja'k jix aa' guch Gi'kora' na pim ba'
cham mu ja'k ka bhiichgida' na pim pai' gammiji mi' pup jum
tulhiindha' git, ³ no' pim dho ji moo baabui' pui' bax chu maat na
joidham jir jix bhai'kam gu Dios piam ku gu' cham.

**Guch Xoi'kam na ja'p ji buusan na jax maa'n
gu jodai gui' nax io'm jix kii'**

⁴ Mui' pim xix biiñak ka'x io'm buiñor guch Xoi'kam jiñ jaaduñ, na gu'
gui'x io'm jir ge'p jum duukam buiñor gu Dios, pui' kut ba' ge'kam ki'n
bhaan ti tiigik bha joot ya' dhi oi'nga'n. Gui' ja'p ji buusan jia na jax
maa'n gu jodai gui' nax io'm jir jix kii' na mit tu' pix ilhdhak ja'p xi
dhuuk gu ja'tkam cham kiigalhdhak. ⁵ Ba' aapi'm no' pim moo biix jam
jujur ki'n ti jiigi'ñ buiñor guch Xoi'kam, gu Dios pu chu'm jup jam
duñia' na jax gu joodai gux kiki' joidham, mi' dhir ba' ki'n kiisa' gux
abhaar gu chiopga'n. Piam na pu chu'm jup jam duñia' na jax gui' nam
mi'r ge'gerkam ka' jax chu'm chiop, nam mi' oipot tu makgirxi'ndha' gu
Dios gam nam tu kubhioñxi'ndha' na gammiji gui' na joidham jix
kiigalhdhidha'. Aapi'm pu'ñip ji bubuakia'ñ jaaduñ no' pim moo pix
bhaan ji baapmigim na pim mi' pui' jiimit jix biiñak buiñor guch
Xoi'kam nar ge'p jum duukam buiñor gu Dios, ⁶ pui' na jax bam kai'ch
mi' pai' u'uan ta'm na pai' tu ua'ñix gu ñio'ki'ñ gu Dios nap jum kai'ch:

Maa'n jañ mu jootsa' gui' nañ a'mkam ja palhbuidha' gu Sion
oi'ñkam nar ge'p jum duukam aañ jiñ bui.

Gui' ja'p ji buusan na jax maa'n gu ge' jodai nax io'm jum aa' nam
mi' daasa' gu bhibhii'nbakchadam nam pai' bhaan jum o'to'nka'
gu jai' joodai.

Ba' gu jaroi' no't soi'm ilhdhak ti jii'ñ buiñor,
 gë'kam ki'n jix bhai' ba tu jimia' gio nañ ba palhbui'ñchu'nda'
 gammiji.

⁷ Aapi'm dho pui'p bax maat nar gë'p jum duukam gui' ji' na ja'p ji buusan na jax gu jodai gux kii' joidham, na pim gu' ba ti jii'gi'ñ buiñor biix jam jujur ki'n. Gu' ba' gui' nam ji'k cham kiigalhdhat cham ti jii'gi'ñ buiñor, dhi' bhaan pix pui' ba tum kuugalhdha' nat jax tum ua'nak bijik nap jum kai'ch:

Gu jodai na mit mai' tii xi buak gu bhibhii'ñbakchadam,
 xib mi' daa na pai'x io'm jum aa' nam bhaan jum o'to'n gu jai' joodai.

⁸ Gio jumai kap ja'pnip jum kai'ch ip:

Dhi' ji' dhi jodai bhaan jutbui ia'lhia' am gu ja'tkam.
 Maaxik dho pui' ba ji buusan nam ba ia'lhix jutbuk bhaan dhi jodai gui' nam ji'k cham tu' ka'm nii'ñ guch Gi'kora', na gu' dai na ba ja tulhiiñchuda' gatuuk nam cham ti jii'ñdha' buiñor guch Xoi'kam na tii tum a'ga gu ñio'ki'ñ. Dhi' ba' pu'ñi ja'k ja bi'chulhi'ñ.

⁹ Aapi'm nat gu' xi jam joi'ndak jam a'm ti tii gu Dios na pim ba' pu'ñi tu' ka'm niidhat mi' pui' jiimda' na jax jix aa' na ba' jam a'm ti niidhidha', gio na pim ba' pui' bar tuutu'm ka' na jax gui' nam mu ja'p tu juanda' chiop bhaankamu'n gu Dios, gam na pim sap ba' joidham jix chu uañ kir bap tui'ka' gammiji na jax gui', na pim gu' mi' pui' jiimda' na jax jix aa'. Pu chu'm ki'n jam a'm ti tii ip gu Dios jiñ jaduun na pim joidham tu' ka'm niidhat nai' xi jimia' biix kap na pim tu a'gapu' gux bhai'm kai'chdham ñio'ki'ñ na bhaan tu a'ga guch Xoi'kam, na pim ja aa'ñdhidha' gu ja'tkam nat gui' xi jam joi'ndak jam boosolh mu dir jix chu tukgam tir na pim pai'p tu't, na pim ba' mi' dhir pu'ñi joidham jix chu maax kir bap tui'ka'. ¹⁰ Na gu' jano' na pimit chakui ti jii'gi'ñdhak buiñor guch Xoi'kam, cham tu' jam a'm ti niidhat gu Dios, ni ku cham pai' xi jam joi'gi'ndat. Gu' matgam xib na pim ba kaichu', gë'kam ki'n ji na jam a'm ti niidhidhat xi jam joi'gi'n, na pim gu' buiñor bap tui'dhi' mi' pui' jiimit na jax jix aa'.

Nach jax ja'k bhaankamu'n tu juanda' gu Dios

¹¹ Ja'pniñ ba' moo tiip kai'chit jiñ jaaduñ jich Xoi'kam bhaan, na pim gammijix bhai' pix jum taat ka', na pim gu' cham xiim ba jimia' maakam ja'k na pai' joidham jix chu abhaar. Na gu' xib ja'p ji buusan na pim ya' pix ja'p bhiichu' dhi oi'ñga'n bhaan, ja'p na jax pai' no'ñ cham jir mi' kam. Pui' ji buusan na pim cham tu'r ya' kam dhi oi'ñga'n, ba'm aa' na pim siamrix bhai' xi chu jimdat na jax jix kii' ka'm nii'ñ guch Gi'kora' na pim ba' jimia' jix dhaam. Cha'pim pui' ja'k jup tu jimda' nam jax tu jim gu ya' kam dhi oi'ñga'n nam cham tu' ka'm nii'ñ gu Dios. Xi ñakoo'nda' pim sia ku pim tii pui'p jix chu duñiik. ¹² Jix bhai' pim xi chu jimda' na jax jix aa' gu Dios mi' ja bui gui' nam cham ti jii'gi'ñ buiñor guch

Xoi'kam. Na ba' jano' na pai' dhuuk jum aaya' na ja aagi'ndha' gu Dios biix gu ja'tkam nam tu' jax buimii nam duduakat, ba machia' am na pimit aapi'm silhkam tu' ka'm tiigik guch Xoi'kam, nam gu' xi jam nii'ndha' na pix jix bhai' jam tiidai jam aichdha' na pai'p tu'ii'. Ba' dai nam ba ge'kamtuda' gu Dios, sia kum gu' xib ka xi jam bhaamki'n nam jam nii'n na pim maakam pix tu jim na jax cham ja ko'raar.

¹³ Jam guguuxi'n in ip jin jaaduñ na pim tu' ka'm xi ja niidhat gu ge'gerkam ya' kam dhi oi'nga'n, pui' na jax gux io'm ge'kam Rooma kam. Pu'ni ja'k jix kii' ka'm nii'n gu' gu Dios na pim tu' ka'm ja nii'ndha' gu ge'gerkam. ¹⁴ Sia gui' pim tu' ka'm ja niidhat nat jix kakai' ki'n mu ja'p ja darai jam bui na ge'ger jir kikcham na ba' bhaankamu'n ja silhka'nda' gu ja'tkam, gio nam ja tulhiiñchu'nda' gu ji'k nam buam pix tu buada' na jax cham jir am. Dai ba' gui' nam tu' ka'm ti niidhat jix bhai' tu jimda'x kiki' ja'tkam ja bia'ka' am. ¹⁵ Na gu' guch Gi'kora' pui' ja'k jix aa' na pim tu' ka'm ti niidhat jix bhai' xi chu jimda' na jax ja'k jir am, nam ba' cham tu' bhaan jax jam a'gada' gui' nam cham tu' ka'm ti nii'n. ¿Jax jam gi bia' nam ba ji chi'ya' jam biibhi' dhir no' pim gu'x bhai' xi chu jim?

¹⁶ Ku pim ji gu' cham pik moo ja'p xi' pik jup ka xim ua'tulhi'ndha' ji jin jaaduñ na pim pui' jim aagit na gammiji tu jam uani'ñka' guch Xoi'kam nat ba tu jam namkix bhaan gu kuruus, gu' ja'pji na pim jix bhai' ba tu jimda' ji ya' dir ja'p ja'k, dai na pim jix bhai'm taatit bhaankamu'n ba tu juana' gu Dios. ¹⁷ Soi'm ilhdhat japim tu' ka'm xi niidhat gu Dios, sia gux io'm ge'kam Rooma kam nañ jax ba jam titda biipi', sia gui' nam jir ja'ppix ja'tkam nam cham ti jigi'n buiñor guch Xoi'kam, gam sia gui' nam bar jich Xoi'kam jigi'ndham japim jix ja joi'ndat ja palhbuidhat ki'n gu tu' na ja a'm jum aagaidha'.

Gu Piegro nap kai'chdha' nach ja'xbui' pui'p xich chulhiiñdha' nat jax jum tulhii guch Xoi'kam

¹⁸ Ba' aapi'm jin jaaduñ jich Xoi'kam bhaan na pim nai' ja'p jir tujuandam, jam guguuxi'n in ip na pim tu' ka'm xi ja niidhat gui' na pim ja bui tu juan. Mi' pim pui' xi dhuñiidhat jax ña jam tiidaidha', sia ku cham pik jir kii' maa'nkam gu jaro' na pim buiñor tu juanda' no' cham jir jix bhai'kam. Cham tu' na gu' moo dai no'r jix bhai'kam na pim ba'x bhai' tu juañxi'ndha', ja'pji sia ji no'r jax chu'm. ¹⁹ Cham jax bua sia kum jam tulhiiñchu'n, na gu'r joidham aach jich bui nach ba ti jigi'n buiñor guch Xoi'kam no'm pu'ñich chulhiiñchu'n ja'p pix sia kuch cham tu' jax bua gu tu' nar jix buam jum duukam, dai nach jix bhai'ch chaatit mui' xix biiñak ka' pix buiñor gu Dios. Gui' diilh jich guguuxi'ndha' na ba' cham pik moo jax xi chu tatda' ka', na gu'ch a'm ti niidhat jup tui'ka', gio na gu'x mat ka' nam ja'p pix jich chulhiiñchu'nda'. ²⁰ Gu' ji no' chich gu' diilh tu' jax dhuu nar jix buam jum duukam, ¿jax jach dhuix bhai'ch

chaatit tu nakoo'nda' no' mit pu'ni bach chulhiinchuda, no' chich gu' diilh cham am ji buak ja bui? Pui' pix chu'm jich a'm bam aa'nda' gu', nach gu' bach ua'tulhdha'. Gu' ji no'ch gu' tii moo cham tu' jax bua gu tu' nar jix buam jum duukam, no' mit bhai' jich chulhiinchuda, dhi' ji' ji nax abhaaruix buiñor gu Dios, jix bhai'm taat ka' ip no'ch aach cham jax jich aagit xi ñakoo' no'm pu'ni bach chulhiinchu'n. ²¹ Pu'ni ja'k aa' nach tui'ngida'ñ jaaduñ, mi'ch pui'p xi chu daa'ñchu'nda' nat jax jum duu guch Xoi'kam jano' nat jum tulhii jich a'mkam, nat gu' xich joi'ndak ba tuch uañ guch ua'tulhdhara'. Dai ba' nach pu'ni mi' pix pui'p ji bhiya' nat jax tu jii gui', ²² nat cham pai' dhuuk tu' bhaan jum ua'tulhdhak, ni nat cham pai' dhuuk iatda' tu a'gak, silhkam tu ja a'gi'ndha' gu ja'tkam. ²³ Jaiñ na gu' jano' na mit mi ja'p daasak giilhim titdaimik na jax aa', gam nam giilhim ai'chuxdhimik, cham pai' jax kai'ch, ni kut iam mu dir bha ja'k giilhim bhai'p ja tii'n na jax aa', mi' pix ji na pu tu'ii'. Gio na mit pai' dhuuk bhai' ji chulhiinchuda, na mit bhai' ji giimi, cham pai' jax xim bua na git xim palhbuidha', ni ku pai' xim o'to'n, daipu' na soi' xim ilhii'ñ buiñor gu Dios bhammi ja'k jix dhaam na pai'p tu'ii', na jaroix bhai'x maat no' kuiñcha bia' ka' ba' cham. ²⁴ Guch Xoi'kam dho ba' ti bhiik biix guch ua'tulhdhara' jano' na mit pai' dhuuk pu'ni xi chulhiinchudaimik gu ja'tkam ba sissapa kuruus ta'm, nach sap ba' mi' dhir cham tu' ka u'ua'tulhdhix ka', nat gu' biix bhammi ja'k ji bii tukgaran guch Xoi'kam guch ua'tulhdhara'. Xib ba' dai nach pix bhaan ji baapmigia' nach mi' pui' xi jiidma' na jax jix aa' nach tui'ngida'. Guch Xoi'kam pui' kai'ñkam pix jum tulhii jia jich a'mkam nach ba' aach ba duduadhia' nach jix kako'k kat ki'n guch ua'tulhdhara', na ba' mi' dhir jich a'm ba ti niidhidha'. ²⁵ Nach gu' aach ja'pni pix tu't na jax gu kakaasnir no' cham jaroix jai'ch na ja bipia'da', nam gammiji pix cha'tak jiidma', jai' ja'p ja'k gio jai' ja'p ja'k. Gu' matgim xib bax maat ich ji na jaroix jix ki' bipia'dam, guch Xoi'kam dho nach jaroix buiñor ti jii'ndhat bax biiñak. Gui' ji na ba'ch a'm ti niidhidhat jich nuukdaim nach ba' gammijix jii'kgim bap tui'ka', nach gu' cham tu' mai' ka suulhgix.

Nam jax ja'k tu't tu oi'ñka' gui' nam jir jum bipnagim

3 ¹ Gio aapi'm u'uub jiñ jaaduñ jich Xoi'kam bhaan na pim ti bipna', jam guguuxi'ñ iñ ip na pim siamri tu' ka'm xi ja niidhat gu jam bipna' na pim maap tu oi'dha', na ba' gu' no'm jax dhuukat jai' dhit cham ti jii'gi'ñ buiñor guch Xoi'kam, saalhiom bhai' ji chi jii'ndha' am, dai nam xi jam nii'ndha' pix no' pim aapi'm joidham jir jix bhabhai'kam ja bui. Cham pik jum aa'nda' ba' na pim gammiji tu ja a'gi'ndha' gu ñio'ki'ñ gu Dios, ² daipu' nam xi jam nii'ndha' pix na pim aapi'm joidham jix bhai' tu jim na jax ja'k jix abhaaruix, gam no' pim joidham tu' ka'm ti nii'ñ. Mi' dhir ba' pui' jim aaga' am na bak gu'r joidham ji no'ñ ba ti jii'gi'ñ buiñor guch Xoi'kam. ³ Gio ba' na pim pai' dhuuk jum

iamtu'nda', cha'pim pik moo ja'p jix a'bhar tim titii'ndha' gu jajannullh na jax chu'm jix dha'ram namiik, am buixim japim pix jix bhai'm buada'. Sia na pim jum gaxbuda', ja'xchudhix kam pix, cham tu'x io'm jix bhai', ni ku pim cham pik tu baapasda' gui' nax io'm jix dha'ram namiik nar jix uam totbikdam. ⁴ Gu' ja'pji gu jam i'ii'mda' bhaan ji na biipi'm aa' na pim jix bhai'm duuka'. Ja'p ji buusnia' na pim gammijix a'bhar tim ti'ii'ñka' gux dha'ram namkim na pu cham jax jum bua, na pim gu' gammiji soi' pix jum ilhdhat mi' pui' jiimda' na jax jix aa' guch Gi'kora'. Ba' mi' dhir dai na jam a'm ba tajaanixchu'nda' gux Dhuudu' kam jix Uañ li'mda' na jam guguuxi'ndha' na pim ba' gammiji cham tu' bhaan jax jim aagit jix jijikgim jup tui'ka'. Dhi' ji' ji nax io'm jix ki' ka'm nii'ñ gu Dios. ⁵ Gui' nam bijik ya' oipimik gu u'uub nam pu'ni buiñor ti jii'ndhat guch Gi'kora', pu'ni ja'k tu jimdat am ji nañ jax ba jam titda, nam gu'x io'm mi' pui' jiimda' na jax jix aa' gu Dios. Cham pai' tu'x io'm jix bhai'm duuka' am, am buixim pix, gio nam joidham tu' ka'm ja nii'ndha' gu ja bipna', cham tu' nam pu tu duñiidha' nam diilh jax ilhii'ndha'. ⁶ Pui' na jax gui' na Saara tiigich, jaiñ na joidham tu' ka'm nii'ndha' gu binga'n Abraam nam maap tu oi'ñka', ge'kam tugi'ñ xi iimit, na gu' gampai' pix jum ilhii'ndha' buiñor, cham pai' tu' na diilh ge'kam jum taat ka'. Aapi'm ba' pu'ni ip u'uub jiñ jaaduñ, tu' ka'm japim xi ja niidhat jix bhai' xi chu jimda' ja bui gu jam bipna'. Mi' pim pui' xi chu daa'ñchu'nda' nat jax chu jii bijik gu Saara na ba' ja'p ji buusnia' na pim jir maamra'n, na pim gu' pui' ja'k jup xi chu jimda' nat jax tu jii. Ba' no' pim pu'ni ja'k duiñchu' nañ jax jam titda, cham pai' dhuuk tu' bhaan jix chotdon ka' pim ja bui gu jam bipna', na pim gu' tu' ka'm ja nii'ndha'. ¿Tu'm gi bhaan bhaaku' jam bui?

⁷ Gu' ba' aapi'm na pim jir chichio'ñ, jam guguuxi'ñ iñ ip na pim siamrix bhai'p xi ja titdat gui' nam jir u'uub nam jir jam bipna'. Cha'pim ja bhaamki'ndha', xi ja palhbuidhat japim tu' nam jax buada' mi ja'p. Na gu' gu ubii cham tu' ja'xbui' pui'x oo' na jax gui' nar chio'ñ, pui' ku ba'm aa' na pim jix ja joi'ndat ja palhbui'ndha' na ba' gu' pui'x bhai' tu tatda' ka'. Gio na gu' gu Dios ja'xbui' pui'p jix ja joi'gi'n gui' nam jir u'uub na jax aapi'm, pui'p ja baidhika' gatuuk jix dhaam ja'k nat pai' jam iimchuda aapi'm na jam aichdha', nam gu' pui'p ba ti jiigi'ñ buiñor guch Xoi'kam. Na ba' no' pim pu'ni bhai' kai'chit maa'n ñi'ook jup duuk na pim jir jum bipnagim, jam kœœœ' gu Dios tu' na pim mui' ba taanda' soi'm ilhdhat.

**Nam jax ja'k tu jimda' gui' nam ja tulhiiñchu'nda' siam
cham tu' jax bua gu tu' nar jix buam jum duukam**

⁸ Ba' biix na pim ji'k ti jiigi'ñ buiñor guch Xoi'kam, jam guguuxi'ñ iñ na pim joidham jix bhai' kai'chit tu oi'ñka'. Joidham japim maa'n ñi'ook xip duukat biix dhit xim ja joi'gi'nda' biix ji'ma'n, panaas ku pim moo jir

maa'n na pim jax pix ilhii'ndha' biix ji'ma'n, cham tu' jai' maakam. Gam na pim joidham jir jix bhabhai'kam ka' ja bui gu jai', gio na pim gampai' pix jum ilhii'ndha'. ⁹ Tu uañi'ñka' pim gu jaroi' no't tu' jax ma jam duiñ, cham tu' na pim ya' dir mu ja'k pui'p dooda'. Sia no't jaroi' giilhim jam ti'i'n na jax cham jir am, tu uañi'ñka' pim sia, cham tu' na pim moo pui' giilhim mui'p tiida' ya' dir mu ja'k na jax cham jir am. Xi chu daañxi'ndha' pim pix buiñor gu Dios nax bhai' tu jimda' sia ku buam pix jam bua, na ba' jam a'm ti niidhidha' ip aapi'm gu Dios, na pim gu'r jix bhabhai'kam ka'. ¹⁰ Pui' na jax bam kai'ch mi' pai' u'uan ta'm na tu daaxix gu ñio'ki'ñ gu Dios nap jum kai'ch:

Gu jaroi' no'x aa' na gammijix jikgim bap tui'ka' gio na joidham jix bhai' ba tu tatda' ka',
 jum aa' nax bhai' ba tu ñiokda' na jax jir am,
 cham tu' na giilhim pix kai'chdha' na jax cham pui' tum ñiok,
 gio na cham tu' iatda' ka tu a'gada',
 ja'pji silhkam na tu a'gada' na jax jir pui'.

¹¹ Gio ba' na cham tu' biix aixim jix buam ka tu buada' na jax cham kii' ka'm nii'ñ gu Dios,
 gu' ja'pji dai ji na pix bhaan ji bamgidha' nax bhai'm duukam bap tu buada' na jax jix aa',
 na ba' pu'ñi duuji gammiji cham tu' bhaan jax jim aagit jix jikgim bap tui'ka',
 gammiji na pu'ñi ja'k duiñchu'nda',
 cham tu' pai' pix.

¹² Na gu' gu jaroi' no' moo pu'ñi tu' ka'm niidhat mi' pui' xi jim na jax jix aa' guch Gi'kora',
 ge'kam ki'n bhaan ti niidhidhat ba nuukdaidha' na ba' cham tu' duña',
 gio na maa'n jimdam kaaya' na pai' dhuuk soi'm ilhdhat mu taanda' gu tu',
 makia' ip.

No' gu' pu cham mi' pui' jim na jax jix aa',
 no' gu' dai na buam pix tu bua na jax cham kii' ka'm nii'ñ,
 pu cham tu' dho bhaan ti niidhidha',
 dai na ba bi'chulhi'ñka' na tulhiiñchuda' gatuuk.

¹³ Ba' aapi'm cham pu chu't jiñ jaaduñ, mi' pim pui' xi jiimit na jax jix aa' gu Dios. ¿Jaroo gi jax jup jam dooda' ya' dhi oi'ñga'n no' pim aapi'm tu' ka'm niidhat mi' pui' xi bhiichu' na jax jix abhaaruix? Na gu' jam a'm ti niidhidhat jam palhbui'ñchu'nda' guch Gi'kora'. ¹⁴ Piam no' mit gu' moo sia bhai' ji jam tulhiiñchuda gu ja'tkam sia ku pim jix bhai' tu jim na jax jir am, jix bhai' pim pix jum taat ka'. Cha'pim jax jum aa'nda', ni ku pim cham pai' totdon ka' siam jax ba xi jam doodak nam xi jam bhaamkidhat. ¹⁵ Mui' pim pix xix biiñak ka' soi'm ilhdhat buiñor guch

Xoi'kam, tu' ka'm japim xi niidhat, na gu'x io'm jir ge'kam gam na jam a'm ti niidhim. Gu' ba' no' jax dhuukat jaroi' maadit bhai' ba jam tikka' na pim jax kai'nkam ba' pui' ti jii'ndhat buiñor guch Xoi'kam maakam ba tu jim, na tu' ba' mim nini'iñ nañ pui' ja'k tu jimda', aapi'm silhkam xi ja aagi'ndha' cham jax ji chi'ji na jax kai'nkam. Xi ja aagi'ndha' pim na pim jix jimiik jix dhaam ja'k nat pai' jam iimchuda guch Xoi'kam na jam aichdha', pui' ku pim ba' ti jii'ndhat mi' pui' ba jiim na jax jix aa'.

¹⁶ Ku gu'x bhai' pix ji na pim xi ja aagi'ndha' soi'm ilhdhat gio tu' ka'm ja niidhat, cham tu' na pim ge'gerkam jim taatit, ni ku pim jix bhaakut. Pu ka git nam gu'x xi'i'ra' gui' nam xi jam bhaamkidhat biix aixim jam ai'chuxi'ñ, nam xi jam nii'ndha' na pim aapi'm joidham jir jix bhabhai'kam gio na pim tu' ka'm niidhat jix bhai' tu jim na pim ji'k ba ti jii'gi'ñ buiñor guch Xoi'kam. ¹⁷ Ba' cha'pim jax jum aa'nda'ñ jaaduñ sia ku mit gu' moo bhai'p ji jam tulhiiñchuda sia ku pim cham tu' jax bua gu tu' nar jix buam jum duukam, no' moo pui' ja'k jup jix aa'nda' git gu Dios na pim jum tulhiiña'. Jix bhai' pim pix jum taat ka' buiñor. Ba' no' pimit gu' diilh cham am bua mi' pai', pui' dho pix chu'm jam a'm ba jimmida' nam jam tulhiiñchuda'.

¹⁸ Gu' matgim cham jax bua ji siam jam tulhiiñchu'n no' pim gu' tii cham tu' jax bua. Pui' kam dho no'ch ba ti jii'gi'ñ buiñor guch Xoi'kam. Jaiñ sia diilh guch Xoi'kam pu'ni pik jum tulhii jano' nat pai' dhuuk tuch ñamkix guch ua'tulhdhara' pu daipu' maa'nnim pix, na ba' mi' dhir pu gammiji ba tuch uañdhix ka'. Gui' tii cham tu' pai'x buam tomaatit dho, ni nax ua'tulhdhix kat, cham tu' kuiñcha bia'kat nam pui' dooda' git. Gu' ja'pji na gu' aachi' nach jix u'ua'tulhdhix, nat xich joi'ndat ba' pui'm duu jich a'mkam, na sap ba' mi' dhir bax bhaai'n ka' nach bhammi aaya'x dhaam na pai'p tu'ii' gu Dios. Ba' sia ku mit tii mua, gu ii'mdaga'n gu' pui' ji na jax ba dua, ¹⁹ mummu ja'k pu oiri gu ii'mdaga'n na ji'x ka muukix gu tukga'n nam pai' kuupich jum tulhiiñ gu ja i'ii'mda' gu ja'tkam nam ba ko'iix. Mu ja'p xi chu ja a'gidhimik gux bhai'm kai'chdham ñio'ki'ñ gu Dios. ²⁰ Jir di' pix am gu ja i'ii'mda' gui' na mit jano' cham ji'xkat ti jii'ñ buiñor gu Dios na tii pup tu ja a'gidhimik gu Noee jano' nap duñiidha' gu ge' kanuub. Tii pup xi ja niiraimik ip gu Dios nam git soi'm ilhdhai mi' pui' ba jimia' na jax jix aa' ampi' na tiimo' gu Noee nap duñiim gu ge' kanuub, na ba' bax bhaai'n ka' nam bhaan jum o'ñcho' git na pai' dhuuk jix io'm duudui bhai' ji chisdia' gu suudai'. Gu' ji na gu' cham, tu' pix ilh jamit. Xijum baik jamit ba' pix bha tiitis bhaan gui' gu kanuub nat pai' dhuuk bhai' ji chis gu suudai' na mit ji'k ti jii'ndhak mi' pui' jii na jax jix aa' gu Dios, gu jai' pu biix koi mit. ²¹ Ba' gu xib nach ya' dir mui' xich ga'nga, ja'p ji buus nat jum bakua gu Noee gui' gu suudai' ki'n nat tis jano', na gu' soi'm ilhii'ñ buiñor gu Dios, pui' kut ba' cham muu bhai'muk. Aach ba' pu'ñip ba ji bubua xib, nach gu' cham tu' mai' ka suulhgix, na chich gu'ch bopkonak

suudai' ki'n pui' ba ti'n guch Xoi'kam nach gammiji ba kaichgida'. Nañ jiñ bakuana' suudai' ki'n, cham tu'r pui' na jax nañ batbia' no'ñ bax ikoora', gu' ja'pji na bhaan jix maati' ka' ji nañ mi' dhir ja'p ja'k soi' bañ ilhii'ndha' buiñor gu Dios, gam nañ mi' pui' ba jimda' na jax ja'k jix aa' nañ tui'ngida', gio ba' nañ pui' xi chiida' guch Xoi'kam na gammiji ba tuñ uañi'ñka' guñ ua'tulhdhara', nat gu' xiñ joi'ndak jix bhai' ba duu nat jiñ a'mkam muukik giop bam mu dir koi'nga'n tir, ²² gui' na jaro' ya' xi oilhimik giop tis bhijimmini ja'k jix dhaam, na xib bhammi sonpan ba daa gu Dios kii'n dir ja'k. Ba' biix pix tu' ka'm nii'ñ am gui' nam bhammir noonbi'ñ gu Dios, sia gui' nam bhammi ge'gerkam ki'n dalhxix.

Nañ bhaankamu'n tu juanda' gu Dios jax ña ja'k jiñ a'm ti tigia'

4 ¹ Ba pui' na pim jax bax maat jiñ jaaduñ, nat guch Xoi'kam jix io'm jum tulhii bo jano' na ya' xi oilhimik tuuku' bhaan, jaiñ na cham pai' jax jum aa'. Aapi'm pu'ñi ip jiñ jaaduñ, cha'pim jax jum aa'nda' sia pimit bhai' jim tulhii tu' na pix bhaan, jix bhai' pim pix jum taat ka'. Na gu' no' pim pu'ñim tulhiiñ, gammiji soi' pix jum ilhii'ndha' pim, cham pai' tu' bhaan ka xim ua'tulhdha'ka' pim, ² dai ji na pim gammiji pix bhaan ji baapmigidha' na pim mi' pui' tu kuugalhdhidha' na jax pix ja'k jix aa' gu Dios na pim tui'ngida'. Cham tu'x buam jum duukam kap jix chu duñiik ka' pim nar ya' kam dhi oi'nga'n, ni na pim diilh jax ilhii'ndha', na pim gu' kai'ñkam soi' pix bam ilhii'ndha' buiñor no' pim xim tulhiiñ. ³ Sia ku pimit gu' ge'm ua'tulhdhak buiñor gu Dios na pim chakui ti jii'ndhat buiñor guch Xoi'kam, na pim biix aixim tu bua't na pim diilh jax ilhii'ndha' nar ya' kam pix dhi oi'nga'n bhaan, pui' na jax na pim jix maik ka' ge'ger xi chu kua'dat mi ja'p pai' maap jim jumpadat, gam na pim bixchu' bhaan jum tutkagi'ñka' na pim jup tu duñia' nar jix buam jum duukam, gio na pim tu daanda' ja bui gu didios jum tiitgidam nam jir jup duñiixim pix, na tu' ni ji'x ku cham kiigalhi'ñ gu Dios gui' nax dhaam jup tu'ii'. ⁴ Ba' gu xib na pim cham pui' ja'k ka tu jim na pim jax tu jimdat, xi jam bhaamkidhat biix aixim jam ai'chuxi'ñ am gui' nam cham tu' ka'm nii'ñ gu Dios nam cham ti jii'gi'ñ buiñor guch Xoi'kam, na pim cham ka ja bipnat nam jix buam tu bua na jax cham kii' ka'm nii'ñ gu Dios, na pim gu' aapi'm maakam ba tu jim. ⁵ Ku ba' gu' aapi'm cham jax jum aa'nda' ji jiñ jaaduñ siam xi jam bhaamki'ñ na pim cham ka ja bipnat, na gu' dhi' kam aajim na pai' dhuuk ja aagi'ndha' gu Dios na mit cham tu' bhai' tu jii gu pui' nam jax ja'k tu jim xib, jano' nam pai' dhuuk biix maap jum jumpada' gu ja'tkam, sia gui' nam ba ko'iix gio gui' nam ka duduaka', na ja aagi'ndha' gu Dios na mit jax tu jii biix ji'ma'n, no' mit tu' ka'm tiigik piam ku gu' cham. ⁶ Na gu' gu ja i'ii'mda' gu ja'tkam gui' nam pu biipi' dir ba ko'iix nat chakui muukik guch Xoi'kam, mu jimiik biix pui' ba tu ja a'gi diilh nat jax kai'ñkam jum tulhii ja a'mkam, na sap ba' ji'k nam ti jii'ndhai soi'm ilhdha' buiñor

dai jano', jimia' am jix dhaam buiñor gu Dios nam pai' gammijix jijkim ba'p tui'ka', sia ku mit gu' cham tu' ka'm tiigik gu Dios nam ka duduakat gu ja tutku' bhaan.

⁷ Ba' aapi'm jiñ jaaduñ, mi' pim pui' xi jiimit na jax jix aa' gu Dios, gammiji pim soi'm ilhdhat tu daanda' buiñor, na gu' dhi' ya' bar mia'n na pai' dhuuk tum kuugalhdha'. ⁸ Gampai' pim pix jum ilhii'ndha' biix ji'ma'n, joidham japim xim jajoi'gi'ndat biix ji'ma'n jix bhai' kai'chit. Xi chum uañdhat japim no' pimit tu' bhaan mam ua'tulh dai aapi'm jam bui, na gu' pu'ni ja'k jum bua no'n tu' silhkam jix chu joi'gi'n, nañ tu uañi'ñka' gu jaroi' siat jax jiñ dhooda. ⁹ Gio na pim joidham pix jix bhai' tiidai aichdha' gu jaroi' cham jax ji chi'ji no' jam paxiaraim mu ja'p na pim jax oi'dha'. Xi ja tibiaptudidhat japim jix ja joi'ndat, gio na pim xi chu ja onbai'ñdhat no' pim pup bia' gu koi'. ¹⁰ Na gu' aapi'm xi jam joi'ndat jam a'm ba ti niidhim gu Dios, pui' ku pim ba' aapi'm pui'p jix ja joi'ndat xi chu ja maakidhat gu jai' gu tu' na jam maakidha' xi jam joi'ndat guch Gi'kora'. Pui' pim xi chu duñiidha' jax ña pim ja'k jix joojoi'ndha' na pim bhaankamu'n tu juana' gu Dios, nat gu' biix ji'ma'n ba jam maa na pim jax tu duñia' bhaankamu'n. ¹¹ Pui' na jax no' gu jaroi' maadit jix joojoi'ñ na bhaankamu'n tu a'ga' gux bhai'm kai'chdham ñio'ki'ñ gu Dios, dho dhi'r di' ka', dai ji na ba oidhidha' na ba tu a'gichgida'. Na gu' gu Dios diilh aa'ñdhidha' na jax ja'k ti'idha', na gu' bhaan ti niidhidha'. Piam ku gu' jaroi' maadit jix joojoi'ñ pix na bhaankamu'n ja palhbui'ndha' gu ja'tkam gu tu' na ja a'm jum aagaidha', pui'p jir am dho, na gu' diilh gu Dios guguuxdhatgida' na ba' cham oodat pix bhaan ji bamgidha' nax bhai' ja buada'. Dhi' pim ba' pu'ni ja'k tu bua't bhaan ge'kamtu'nda' gu Dios na pim jix bhai'm taat ka' nat jix bhai' duu guch Xoi'kam nat tu jam uañ gu jam ua'tulhdhara'. Gammiji pim ba' moo tu daañchu'nda' buiñor, na gu' gui' gammijir ge'kam. Ja'pni ba' pix tui'ka'.

**Gu Piegro nap kai'chdha' nach cham jax jich aa'nda' sia kuch
jich chulhiñ aach nach ba ti jiigi'ñ buiñor guch Xoi'kam**

¹² Gio ba' pui' nañ jax ba jam titdañ jaaduñ jich Xoi'kam bhaan, na pim alh moo xi chu nakoo'nda' sia ku pimit jax jix io'm bhai' jim tulhii na pim ba ti jiigi'ñ buiñor guch Xoi'kam. Cha'pim jix buam ilhii'ndha', ¹³ nat gu' diilh guch Xoi'kam pu'ni pik jup jum tulhiiñak. Pui' ku pim ba' aapi'm ge'kam ki'n jix bhai' pix jum taat ka' na pim pui'p jum tulhiiñ nat jax jum tulhii gui' jich a'mkam jano' na ya' xi oilhimik gu tuuku' bhaan, na ba' jano' na pai' dhuuk gio bhai'p jimda' jix io'm ge'kam ki'n, joidham jix bhai'm ilhdha' pim buiñor, na gu' pix jix bhai' jam tiida' na pimit pui'p tu jii na jax gui'. ¹⁴ Sia no' jaroi' giilhim jam ai'chuxi'ñ piam ku giilhim jam titda na jax aa' na pim maakam ba tu jim na pim ba ti jiigi'ñ buiñor guch Xoi'kam, ge'kam ki'n japim jix bhai' pix jum taat ka'

sia, na gu' aapi'm ge'kam ki'n jam a'm ti niidhim gu Dios pui' ji chu't, na gu' jam a'm ba tajaanix gux Dhuudu' kam jix Uañ li'mdaga'n. ¹⁵ Cham tu'r jix xi'iraam jia no'm jam tulhiiñchu'n na pim ba ti jiigi'n pix buiñor guch Xoi'kam. Ji' ji no' pimit tu' jax dhuu nar jix buam jum duukam, pui' na jax no' pimit maa'n mua gu maa'nkam, piam ku pimit tu' ti iix, piam ku pimit tu' jax ja duiñ gu jai'. Dhi' ji na ba'r jix xi'iraam no'm pu'ni chu'm ki'n mu pai' bañ chulhiiñchu'n. ¹⁶ Gu' cham ji no' gu' na pim ti jiigi'n pix buiñor guch Xoi'kam nam ba jam tulhiiñchu'n, cham dho jax bua. Xi ge'kamtu'nda' pim pix gu Dios jix bhai'm taatit nam pui' jam bua, cha'pim xi'irda'.

¹⁷ Na gu' xib ya' aach jich bui nach ji'k ba ti jiigi'n buiñor guch Xoi'kam, bar bhaan na pai' dhuuk matgilhia' nach ji'k moo jimia' jix dhaam ja'k buiñor gu Dios. Pui' ku ba'm aa' nach jich chulhiiña' xib nach ya' ka dudua dhi tutku' bhaan, na ba' bhaan jix maati' ka' no'ch silhkam buiñor ti jiigi'n, piam kuch gu' pix jap kai'ch. Dho jaiñ nach gu' aach pui'p xich chulhiiña' palhiip sia kuch ba ti jiigi'n buiñor guch Xoi'kam nach ba' pik ba jimia' nach pai' ja'k cham kach chulhiiña'. ¿Gui' gi ba' nam pu cham kiigalhdhat pu cham ti jiigi'n buiñor sia kum tii tu ja a'gi'n gu ñio'ki'n, jax japim ilhii'n na ji chu buusnia' ja bui? Dho dai na xi ja aagi'ndha' dho na mit pu cham mi' pui' jii na jax jix aa', mi' dhir dai na ba ja tulhiiñchuda'. ¹⁸ Jaiñ no' gu' aach nach tii ti ji'ndhat mi' pui' jiim na jax jix aa' guch Xoi'kam, jich chulhiiñaimik ich na chich ba' pik ba jiix dhaam na pai'p tu'ii' gu Dios. ¿Gui' gi ba' nam pu ni ji'x kum Dios ti'ñchokat biix aixim tu bua na jax cham kii' ka'm nii'n, nam gammiji pix jum ua'tulhi'n, jax japim ilhii'n na ja dooda' gu Dios jano' na pai' dhuuk ba tum kuugalhdha' ya' dhi oi'nga'n? Dho dai dho na ba ja tulhiiñchuda' pix, cham tu' na pui' pix ja nii'ndha'. ¹⁹ Pui' kuñ ba'p jam titdañ jaaduñ na pim aapi'm cham tu' jax jum aa'nda' sia ku pimit bhai' jim tulhii biix aixim bhaan, no' gu' moo pui' ja'k jup jix aa'nda' git dho ji gu Dios, na gu' alhio pix na pim jum tulhiiña'. Aapi'm gu' mi' pui' xi jiimit na jax jix aa' jix bhai'm duukam xip tu buada' ji jiñ jaaduñ, Dios japim pix ti'ñchoka' gammiji nat jaroip jam duu biix ji'ma'n. Gui' diilh jam palhbui'ñchu'nda', na gu' gammiji jam a'm ti niidhidha', cham ji'xdha' pai' diilh jam iabu'.

**Nam jax ja'k tui'ngida' gui' nam biipi' dir gu'kat
tu ja aagi'ndha' guch Xoi'kam jiigi'ndham**

5 ¹ Ba' aapi'm jiñ jaaduñ na pim jix io'm bijik dir ba ti jiigi'n na pim bax maat gu ñio'ki'n gu Dios, palhiip jañ jup xi chu jam a'gidham na pim jax ja'k tui'ngida' nañ kapbhai' bax maat pa' na jax ja'k jix bhai'. Nañ gu' aañ pui' pix am jup bax maat gu ñio'ki'n gu Dios na jax aapi'm, nañ gu' pui' bijik dir jup ba ti jiigi'n, gio na ñich gu'x bhai' tiigik jiñ buupui ki'n guch Xoi'kam nat jax jum duu jano' nat jum tulhiiñak jich

a'mkam bhaan gu kuruus. Ba' pui'x bhai'p jiñ ilhdha' iñ jano' na pai' dhuuk gio bhai'p jimda'x io'm ge'kam ki'n na pim jax jix bhai'm ilhdha' aapi'm, na gu' maap bach baidhika'. ² Ja'p jañ ba'p xi jam tiidam jiñ jaaduñ na pim bhaan bax kaapak gu ñio'ki'ñ gu Dios, na pim joidham jix bhai'm taatit mui' xim guguuxdhatgida' na pim ja aagi'ñdha' guch Xoi'kam jiigi'ñdham gux bhai'm kai'chdham ñio'ki'ñ gu Dios. Ja'p ji buusnia' na pim ja bipia'da', nam gu' ja'p ji buan nam jir jam kakaasnira'. Ku gu' cham tu' ji na pim bhaan pix jix mai'chik ka' gu tuumiñ ku pim ba'm dakoo'ñdhatgida' na pim ja aagi'ñdha', sia ku pim jix oo'n no' pim gu' cham joojoi'ñ gu pui' ja'k. Gu' ja'pji na pim joidham jix bhai'm taatit ji, diilh pix na pim joidham jix aa'nda' na pim pu'ñi ja'k bhaankamu'n tu juanda' guch Gi'kora'. ³ Ni na pim ge'gerkam jum taatit jix bhaakut mu ja chianda' nam mi' pui' jimia' na jax jix aa' gu Dios na pim pui' jim aagit na pim jix io'm bax maat gu ñio'ki'ñ. Ja'pjix bhai' pix ji na pim ja aa'ñdhat xi ja guguuxi'ñdha', gio aapi'm diilh na pim jix bhai' mi' pui' xi jiimda' na jax jix aa' gu Dios nam ba' jam niidhat mi' pui'p bhiichgida'. ⁴ Na ba' jano' na pai' dhuuk jich baidhika' guch Xoi'kam gui' na jaro'i'r jam ge'kam tuk na pim tu bipi'ñxi'ñ gu kakaasnir ga'n, joidham jix bhai'm ilhdha' pim buiñor, na gu' pix jix bhai' jam tiidai ba jam tuttuidha' biix ji'ma'n gu kuruun nax io'm jix dha'ram namiik, na pu cham jax jum bua, dhi' ba' ki'n jix io'm ge'kam ki'n jix bhai' bam ilhdha' pim.

⁵ Gu' ba' aapi'm jiñ jaaduñ na pim kar biipibop, jam guguuxi'ñ iñ ip na pim siamri tu' ka'm xi ja niidhat gui' nam jam aagi'ñ gu ñio'ki'ñ gu Dios, nam gu' gui'x io'm bax maat, nam gu' bijik dir ba ti jiigi'ñ buiñor guch Xoi'kam. Jam guguuxi'ñ iñ ip na pim jix bhai' xi kai'chit biix ji'ma'n, cha'pim jai' dhit ge'gerkam jum taatit tu' pix ja ilhii'ñdha' gu jai'. Ja'pji gampai' pix na pim jum ilhii'ñdha' biix ji'ma'n, na gu' ja'pnim kai'ch gu ñio'ki'ñ gu Dios mi' na pai' tu ua'ñix:

Cham tu' ja kiigalhi'ñ gu Dios gui' nam ge'gerkam jum taatit giilhim
xim ilhii'ñdha',
ni ku ja a'm ti ni'i'ñdha',
dai gui' nam ji'k gampai' pix jum ilhii'ñdha' na ba' joidham jix ja
joi'ndat ja a'm ti niidhidhat ja palhbui'ñchu'nda' tu' na pix
bhaan.

⁶ Ba' aapi'm pu'ñi ip jiñ jaaduñ, cha'pim ge'gerkam jum taat ka', soi' pim pix jum ilhii'ñdha' buiñor guch Gi'kora' na ba' jam a'm ti niidhidhat jam palhbui'ñchu'nda' tu' na pix bhaan, na ba' cham xi' gampai' xi chu tatda' ka'. ⁷ Sia xib no' pim tu' bhaan jix buam jum aa' na cham bhai' ji buusnim, soi'm ilhdhai pim pui' xi chiida' gu Dios na jam palhbuidha'. Na gu' gui' joidham xi jam joi'gi'n biix ji'ma'n, pu moo jano' jam palhbuidha' no' tu' ba jam duiñchu', dai ji na pim mui' xix biiñak ka' pix buiñor.

⁸ Moo pim alh jix bhai'ñ jaaduñ, cha'pim am irdat darka'. Tu daanda' pim buiñor gu Dios, cha'pim kooksit darka', na ba' cham jax jam dooda' gu ja'ook. Na gu' giilhim xi jam bhaamki'ñ na pim ba kaichu' guch Xoi'kam, giilhim nai' mimra na tu ga'nga no' jaroí' pai' am irdat daa, na ba' mi' pu xi mai'chii maakam ja'k bhiichdha' na pai' ja'k mai'x chi giixi'. Na gu' gui' ja'p ji buusan na jax gu mabii'ñ no' giilhim bax bhio' na ge' ki'n jiiirkit nai' ti nii'ñdha'. ⁹ Aapi'm xi ñakgat maa'n na pim jax mi' pui' xi jiimda' na jax jix aa' guch Gi'kora' no't tii bhai' ji jam tulhiiñchuda gu ja'ook tu' na pix bhaan. Mui' pim pix xix biiñak ka' buiñor gu Dios, nam gu' sia pu'ñim tulhiiñ guch jaaduñ jich Xoi'kam bhaan nam nai' ja'p oi'dha' na ji'x oi'ñga'n na bixchu' bhaan ja tulhiiñchu'n gu ja'ook. ¹⁰ Ku ba' gu' aapi'm cham jax jum aa'nda' ji jiñ jaaduñ, na gu' nañ jax ba jam titda na sia ku pim palhiip jum tulhiiñ ya' dhi oi'ñga'n, gatuuk joidham jix bhai' tu jam jimia'. Na gu' gu Dios gui' na joidham jir jix bhai'kam jam baidhika' jix dhaam ja'k na pim pai' gammiji joidham jix jikgim bap tui'ka'. Gio na gu' no' pim moo mui' xix biiñak pix buiñor gu Dios, gammiji jam a'm ti niidhidhat jam palhbui'ñchu'nda', gam na jam guguuxi'ñdha' na pim ji'x ya' kapup oipo na ba' cham pik moo xi'x buam xi chu tatda' ka' no' pim jum tulhiiñ, na pim gu' aapi'm ba ti jiigi'ñ buiñor guch Xoi'kam. ¹¹ Dai gui'ch ba' pix moo ge'kamtu'nda' gammiji sia nar pai' dhuuk, na gu'r ge'kam. Ja'pni ba' pix tui'ka'.

Gu Peegro na ba ja tabuimgidha' guch Xoi'kam jiigi'ñdham

¹² Miji ñich ba' xi joot guñ jaduñ Silbaano nañ jaroí'x maat na joidham biix juraa'n ki'n ti jii'ñdhat mi' pui' jim na jax jix aa' guch Gi'kora', na mu jam do'ñchi'ñmira' dhi u'uan na ñich bhaan mi' tu dai na pim jax ja'k mi' pui' jiimda' na jax jix aa' gu Dios, gio nañ bhaan jam guguuxi'ñ na pim jix jijikgim jup tui'ka', gam na pim ba' bhaan jix mat ka' na gu Dios joidham xi jam joi'gi'n biix ji'ma'n. Biix jañich mi'p xi chu dai na pim jax ja'k gammijix bhai' kai'chit tu oi'ñka', gio na pim xim ja joi'gi'nda'.

¹³ Ba' guñ jaaduñ jich Xoi'kam bhaan nam ya' oi'dha' Babiloonia, nat pui'x ja joi'ndak ja a'm jup ti tii gu Dios na jax aapi'm, mu jam ñio'ki'ñ am no' pim jix bhai'm ilhii'ñ. Biix gu Maarkos mui'p xi jam ñio'ki'ñ na pim jax jum ilhii'ñ, dhi' nañ jaroí'ñ mar ilhii'ñ guch Xoi'kam bhaan.

¹⁴ Ja'pniñ ba' pix jam titdañ jaaduñ. Moo git ba' gammiji pix jix jijikgim jup tui'ka' pim biix ji'ma'n na pim ba kaichu' guch Xoi'kam. Xim ñiño'kdhat japim ba' xim kookmikik na pim pai' dhuuk bam titgia', jix bhai' pim jum taatit na pim ba ti jiigi'ñ buiñor guch Xoi'kam.